

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

I. ÚS 703/2016-21

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí senátu 23. novembra 2016 predbežne prerokoval sťažnosť [REDACTED], [REDACTED], zastúpeného advokátom JUDr. Ľudovítom Štanglovičom, Jarmočná 2264/3, Šaľa, vo veci namietaného porušenia základných práv zaručených čl. 19 ods. 1 a 2 Ústavy Slovenskej republiky a čl. 10 ods. 1 a 2 Listiny základných práv a slobôd a práva podľa čl. 8 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd rozsudkom Okresného súdu Bratislava V č. k. 24 C 270/2014-279 z 24. júna 2015 a rozsudkom Krajského súdu v Bratislave č. k. 8 Co 604/2015-329 z 28. júna 2016 a takto

r o z h o d o l :

Sťažnosť [REDACTED] o d m i e t a pre nedostatok právomoci Ústavného súdu Slovenskej republiky.

O d ô v o d n e n i e :

I.

1. Ústavnému súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) bola 15. novembra 2016 doručená sťažnosť [REDACTED], [REDACTED] (ďalej len „sťažovateľ“), ktorou namieta porušenie základných práv zaručených čl. 19 ods. 1 a 2 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) a čl. 10 ods. 1 a 2 Listiny

základných práv a slobôd a práva podľa čl. 8 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd rozsudkom Okresného súdu Bratislava V (ďalej len „okresný súd“) č. k. 24 C 270/2014-279 z 24. júna 2015 (ďalej aj „rozsudok okresného súdu“) a rozsudkom Krajského súdu v Bratislave (ďalej len „krajský súd“) č. k. 8 Co 604/2015-329 z 28. júna 2016 (ďalej aj „rozsudok krajského súdu“).

2. Zo sťažnosti vyplýva, že sťažovateľ bol v procesnom postavení žalobcu účastníkom konania o ochranu osobnosti a zaplatenie nemajetkovej ujmy v sume 160 000 €, v ktorom okresný súd rozsudkom z 24. júna 2015 zaviazal žalovaného, aby upustil a zdržal sa neoprávnených zásahov, ako aj uverejnil ospravedlnenie tak, ako to je špecifikované vo výroku rozsudku, a aby mu zaplatil nemajetkovú ujmu vo výške 5 000 € do troch dní od právoplatnosti rozsudku. Vo zvyšnej časti okresný súd návrh na náhradu nemajetkovej ujmy zamietol. Na základe odvolania sťažovateľa následne krajský súd rozsudkom z 28. júna 2016 rozsudok okresného súdu vo veci samej potvrdil.

3. Sťažovateľ namieta závery oboch rozsudkov o primeranosti priznanej nemajetkovej ujmy v sume 5 000 € a podrobne opisuje skutkové okolnosti svojho prípadu, pri ktorých malo dôjsť k porušeniu práva na zachovanie jeho ľudskej dôstojnosti, osobnej cti a dobrej povesti pred neoprávneným zasahovaním do súkromného života tým, že konajúce súdy sa *«nezaoberali všetkými atribútmi účelu náhrady nemajetkovej ujmy. Sťažovateľ má za to, že zmyslom ústavnoprávnej a medzinárodnej úpravy ľudských práv a základných slobôd je priznanie účinnej ochrany takýmto právam. Účinná ochrana v prípade zásahov do ústavného práva na zachovanie ľudskej dôstojnosti, dobrej povesti, osobnej cti je premietnutá v ust. § 13 ods. 2 a 3 Občianskeho zákonníka v podobe inštitútu náhrady nemajetkovej ujmy v peniazoch, a preto jej posudzovanie má aj ústavnoprávny rozmer vo vzťahu k tzv. osobnostným právam.*

Sťažovateľ si nevie predstaviť prípad nepodloženejšieho, svojvoľnejšieho a horšieho zásahu do práva na česť, dôstojnosť, dobrú povesť ako článok [REDAKOVANÉ] [REDAKOVANÉ] s názvom [REDAKOVANÉ], kde bol bez akéhokoľvek základu a absolútne nepravdivo zaradený medzi „zvučné mená v slovenskom podsvetí“, v ktorom sa pojednávalo o svedectvách proti osobám z podsvetia, medzi ktorými bol absolútne

nedôvodne začlenený aj sťažovateľ. Sťažovateľ pritom nedal ani v najmenšom príčinu zverejnenia úplne nepravdivej informácie a napriek tomu sa stal objektom komerčného záujmu vydavateľa píšuceho o sťažovateľovi ako človeku s nízkou hodnotou začleneného do organizácie všeobecne spoločnosťou odsudzovanej, ktorej podstata existencie je založená na neprekonateľnom kontraste s postavením a úlohami prokuratúry...

Máme za to, že inštitút nemajetkovej ujmy je jediným právne efektívnym regulátorom printových médií, keď si porovnaním uvedomíme, že neželané správanie jednotlivca napriek ľudským právam a slobodám je regulované normami trestného, či správneho práva s príslušnými trestami a sankciami, rovnako tak správanie podnikateľov napriek slobode podnikania v rámci predpisov súťažného práva, hospodárskej súťaže, zákonom o reklame, či zákonom o ochrane spotrebiteľa ďalej podmienky vysielateľov napriek slobode prejavu právomocami Rady pre vysielanie a retransmisiu a sankciami podľa zákona č. 308/2002 Z.z., avšak na regulovanie želaného správania vydavateľov printových médií neexistujú obdobné sankcie, čo môže byť vykompenzované inštitútom nemajetkovej ujmy v rámci právomoci súdov. V súvislosti s preventívno-sankčným účelom predmetného inštitútu, priznaná výška nemajetkovej ujmy nie je v danom prípade in concreto pre vydavateľa nijakým spôsobom citeľná, keď zoberieme do úvahy len skutočnosť, že týždenník [REDAKOVANÉ] (ako len jedno médium z portfólia médií vydavateľa) je najčítanejším a teda aj najpredávanejším týždenníkom na Slovensku s prihliadnutím aj na príjmy z reklamy, ktorú na svojich stránkach prezentuje, a že jeho vydavateľ má v predmete podnikania aj iné činnosti a teda aj ďalšie zdroje príjmov.»

4. Na základe uvedeného sťažovateľ ústavnému súdu navrhuje, aby vo veci samej vyslovil, že rozsudkom okresného súdu a rozsudkom krajského súdu „boli porušené základné práva, a to podľa čl. 19 ods. 1, 19 ods. 2 Ústavy SR, čl. 10 ods. 1, čl. 10 ods. 2 Listiny základných práv a slobôd a čl. 8 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd sťažovateľa [REDAKOVANÉ] a následne zrušil rozsudok Krajského súdu v Bratislave č. k. 8Co/604/2015-329 zo dňa 28.06.2016 v celom rozsahu a prikázal Krajskému súdu v Bratislave, aby vec znova prejednal a rozhodol“.

II.

5. Podľa čl. 127 ods. 1 ústavy ústavný súd rozhoduje o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd, alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd.

6. Podľa § 25 ods. 1 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) ústavný súd návrh predbežne prerokuje na neverejnom zasadnutí bez prítomnosti navrhovateľa, ak tento zákon neustanovuje inak. Skúma pritom tak všeobecné, ako aj osobitné náležitosti návrhu (sťažnosti) podľa ustanovení § 20, § 50 a § 53 zákona o ústavnom súde vrátane okolností, ktoré by mohli byť dôvodom na jeho odmietnutie.

7. Podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde návrhy vo veciach, na ktorých prerokovanie nemá ústavný súd právomoc, návrhy, ktoré nemajú náležitosti predpísané zákonom, neprípustné návrhy alebo návrhy podané niekým zjavne neoprávneným, ako aj návrhy podané oneskorene môže ústavný súd na predbežnom prerokovaní odmietnuť uznesením bez ústneho pojednávania. Ústavný súd môže odmietnuť aj návrh, ktorý je zjavne neopodstatnený.

8. Ústavou daná právomoc neumožňuje ústavnému súdu nahrádzať rozhodovaciu činnosť (právomoc) všeobecných súdov, ak je založená zákonom alebo na základe zákona. Ústava ani zákon o ústavnom súde neprípúšťajú, aby si sťažovateľ ako účastník konania zvolil medzi súdnymi orgánmi ochrany porušených základných práv a slobôd, naopak, čl. 127 ods. 1 ústavy jednoznačne požaduje vyčerpanie všetkých sťažovateľovi dostupných a účinných prostriedkov nápravy.

9. Uvedené vyplýva z princípu subsidiarity zakotveného v čl. 127 ods. 1 ústavy, obsahom ktorého je pravidlo, že sťažovateľ má právo sa domáhať ochrany základného práva pred ústavným súdom iba v prípade, ak mu túto ochranu nemôže poskytnúť iný súd.

10. Podľa ustálenej judikatúry ústavného súdu princíp subsidiarity zakotvený v čl. 127 ods. 1 ústavy znamená, že ústavný súd môže konať o namietanom porušení práv sťažovateľa a vecne sa zaoberať iba tými sťažnosťami, ktorými sa sťažovateľ nemôže v súčasnosti a nebude môcť ani v budúcnosti domáhať ochrany svojich práv pred iným súdom prostredníctvom iných právnych prostriedkov, ktoré mu zákon na to poskytuje. Namietané porušenie niektorého zo základných práv alebo slobôd teda nezakladá automaticky aj právomoc ústavného súdu na konanie o nich. Pokiaľ ústavný súd pri predbežnom prerokovaní sťažnosti fyzickej osoby alebo právnickej osoby zistí, že ochrany toho základného práva alebo slobody, porušenie ktorých namieta, sa sťažovateľ môže domôcť využitím jemu dostupných a aj účinných právnych prostriedkov nápravy, prípadne iným zákonom upraveným spôsobom pred iným súdom alebo pred iným štátnym orgánom, musí takúto sťažnosť odmietnuť z dôvodu nedostatku svojej právomoci na jej prerokovanie (mutatis mutandis I. ÚS 6/04, IV. ÚS 179/05, IV. ÚS 243/05, II. ÚS 90/06, III. ÚS 42/07).

11. Zmyslom a účelom uvedeného princípu subsidiarity je to, že ochrana ústavnosti nie je a ani podľa povahy veci nemôže byť výlučne úlohou ústavného súdu, ale úlohou všetkých orgánov verejnej moci v rámci im zverených kompetencií. Všeobecné súdy sú primárne zodpovedné aj za dodržiavanie tých práv a základných slobôd, ktoré ústava alebo medzinárodná zmluva dotknutým fyzickým osobám zaručuje. Ústavný súd predstavuje v tejto súvislosti ultima ratio inštitucionálny mechanizmus, ktorý nasleduje až v prípade nefunkčnosti všetkých ostatných orgánov verejnej moci, ktoré sa na ochrane ústavnosti podieľajú. Opačný záver by znamenal popieranie princípu subsidiarity právomoci ústavného súdu podľa zásad uvedených v § 53 ods. 1 zákona o ústavnom súde (III. ÚS 149/04, IV. ÚS 135/05).

12. V danom prípade napadnutý rozsudok okresného súdu podliehal revíznej právomoci krajského súdu v konaní o podanom odvolaní, ktorý má aj kasačnú právomoc.

Oprávnenie podať odvolanie sťažovateľ aj skutočne využil a krajský súd rozhodnutie okresného súdu aj preskúmal. Preskúmanie napadnutého rozsudku okresného súdu ústavným súdom by preto bolo v rozpore s princípom subsidiarity zakotveným v čl. 127 ods. 1 ústavy, lebo jeho preskúmanie na základe podaného odvolania patrí do právomoci krajského súdu.

13. Na základe uvedeného ústavný súd sťažnosť v časti smerujúcej proti rozsudku okresného súdu podľa § 25 ods. 1 zákona o ústavnom súde odmietol pre nedostatok právomoci na jej prerokovanie.

14. Pokiaľ ide o realizáciu sťažovateľom navrhnutého ústavného prieskumu rozsudku krajského súdu, za podstatné v tomto smere ústavný súd považuje tvrdenie sťažovateľa o tom, že súbežne s podanou sťažnosťou ústavnému súdu podal sťažovateľ vo veci aj dovolanie. Následným dopytom na okresnom súde si ústavný súd overil, že 4. novembra 2016 mu bolo doručené dovolanie sťažovateľa proti napadnutému rozsudku krajského súdu, ktoré vzhľadom na potrebu vykonania prípravných úkonov súvisiacich s prerokovaním dovolania zatiaľ nebolo Najvyššiemu súdu Slovenskej republiky predložené.

15. Ústavou daná právomoc ústavnému súdu neumožňuje nahrádzať rozhodovaciu činnosť (právomoc) všeobecných súdov, ak je založená zákonom alebo na základe zákona, t. j. v danom prípade na základe uplatnenia postupu podľa § 419 až § 457 Civilného sporového poriadku. Ústavný súd môže založiť svoju právomoc na konanie až vtedy, ak fyzická alebo právnická osoba nemala inú ústavnú a zákonnú možnosť účinnej ochrany svojich práv. Ústava ani zákon o ústavnom súde nepripúšťajú, aby si sťažovateľ ako účastník konania zvolil medzi súdnymi orgánmi ochrany porušených základných práv a slobôd, naopak, čl. 127 ods. 1 ústavy jednoznačne požaduje vyčerpanie všetkých sťažovateľovi dostupných a účinných prostriedkov nápravy. Ústavný súd poukazuje aj na to, že prijatím sťažnosti na ďalšie konanie by vznikol z ústavného hľadiska neprípustný stav, keď by o rovnakej veci rozhodovali paralelne dva orgány súdneho typu (IV. ÚS 146/08).

16. V tejto spojitosti už ústavný súd viackrát vyslovil právny názor (mutatis mutandis I. ÚS 184/09, I. ÚS 237/09, I. ÚS 239/09, IV. ÚS 49/2010), v zmysle ktorého považuje lehotu na prípadné podanie sťažnosti po rozhodnutí o dovolaní v zásade za zachovanú aj vo vzťahu k predchádzajúcemu právoplatnému rozhodnutiu (v posudzovanom prípade vo vzťahu k napadnutému rozsudku krajského súdu) s výnimkou prípadov, keď to konkrétne okolnosti veci zjavne vylučujú (pozri rozsudok Európskeho súdu pre ľudské práva z 12. 11. 2002 vo veci Zvolský a Zvolská v. Česká republika, sťažnosť č. 46129/99, body 51, 53 a 54 a pod.).

17. Vzhľadom na uvedené skutočnosti dospel ústavný súd k záveru, že sťažovateľ mal a má v systéme všeobecného súdnictva k dispozícii účinné prostriedky na dosiahnutie ochrany svojich práv. Ústavný súd preto sťažnosť odmietol pre nedostatok právomoci na jej prerokovanie podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde (obdobne napr. III. ÚS 404/08, III. ÚS 98/2010).

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 23. novembra 2016